SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 124. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 1, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ЛИПНЯ 1988 Ч. 124. РІК XCV

У ТРОЮ ВІДКРИЛИ ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ

Пам'ятник Т. Шевченка у Трой

Трой, Н. Й. (І.Д.). — Після Вашінгтону й Союзівки — це вже третій пам'ятник Т. Шевченкові в Америці, що його відкрили у Трою 5-го червня 1988 р. Півторірічна наполеглива праця Громадського Комітету побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Трою увінчалася гарним успіхом.

Сонячної неділі, 5-го червня о 12-ій год. відбулося святочне відкриття і посвячення пам'ятника проєкту інж. М. Гереця, що його виконала американська фірма у Вермонті заходом В. Легіди, директора похоронного заведення у Трою.

Христина Колодій-Чеслі, заст. голови Комітету, відкрила це історичне свято в англійській мові, мгр В. Літинський в українській мові. М. Волкер відспівав американський гимн, усі присутні відспівали український гимн. Голова Комітету Василь Боднар і Михайло Сушко відслонили пам'ятник і поклали перед ним вінець. Синьожовті стяжки тримали в руках почесні гості: Раїса й Микола Руденки, найстарші мешканці Трою і діти. Пластова молодь в однострох створила шпалір. Парох УАПЦеркви св. Миколая у Трою, о. В. Пашко, разом зі священиками: о. мітрат В. Андрушковим, о. дек. Т. Гуманицьким; о. І. Кулішем, о. Я. Свищуком, довершив чину посвячення пам'ятника. Ансамбль бандуристів „Гомін Степів" проспівав „Заповіт". Раїса Руденко привітала українців Трою й околиць з радісним днем відкриття пам'ятника найбільшому Українцеві — Тарасові, подякувала всім за труди й жертвенність. Голова НТШ, д-р Я. Падох, погратулював українцям Трою з таким великим досягненням і побажав дальших успіхів у громадській праці. Учениця Таня Мандзій продеклямувала своїм дзвінким голосом поему Т. Шевченка „Розрита могила". О. дек. Т. Гуманицький, парох УКЦеркви св. Миколая у Вотервліті, промовив в англійській мові про життя і творчість Т. Шевченка. Цар покарав Шевченка за його свободолюбні твори, але якби Шевченко жив в наш час, то його покарав би теперішній кервник і заслав до табору смерти або до психушки. Адмі-

(Закінчення на стор. 3)

Міська рада Балтимору схвалила резолюцію у справі Тисячоліття

Балтимор, Ма. (Б.С.). — В понеділок, 13-го червня ц.р., Міська рада Балтимору одноголосно прийняла резолюцію з нагоди Тисячоліття Хрищення України. В резолюції стверджується факт, що Хрищення України в 988 році Володимиром Великим, володарем Київської Руси, мало далекосяглий вплив на цивілізацію України та Сходу Европи. В ній підкреслюється також вклад українських імігрантів в культурне і економічне життя стейту Меріленд та міста Балтимор. Тому Міська рада Балтимору привітала своїх співгромадян українського походження з ювілеєм Тисячоліття Християнства та побажала їм успіхів у праці.

Старанням комісії зовнішних зв'язків Балтиморського Комітету Тисячоліття Хрищення України, властиво одного з її членів Лариси Саламахи, та завдяки її зв'язкам із багатьма членами цього законодатного тіла, радний Николас Д'Адамо при коспонсорстві радних Домініка „Мімі" ДіПієтро і Джана Шейфера вніс проєкт цієї резолюції в понеділок, 13-го червня ц.р., під час засідання ради, і вона була одноголосно схвалена радними. Під час цих нарад на залі була присутня українська делегація в кількості 22 осіб з д-ром Андрієм Лемішкою, головою місцевого Комітету Тисячоліття, на чолі. Нашу делегацію привітала перед голосуванням голова Міської Ради Пет Кларк, а перед закінченням сесії виступили з привітами для нашої громади й інші радні.

Після закінчення сесії відбулася зустріч, української делегації з радними при каві і солодкім, в якій взяло участь біля п'ятнадцяти радних із усіх дев'ятнадцяти. Під час зустрічі Л. Саламаха представила присутніх радних і членів нашої делегації. Д-р А. Лемішка виступив від делегації з коротким словом про Тисячоліття та подякував радним за резолюцію. Мгр Степан Басараб подав коротке історичне тло Київської Руси-України в період християнізації, а Климентій Баб'як приготовив інформаційні матеріяли, які зацікавлені радні розібрали.

Ікони України будуть виставлені в Менор Джуніор коледжі

Дженкінтавн, Па. — В Менор Джуніор коледжі доволі часто відбуваються виставки визначних мистців з Америки і Канади. Недавно відбулася успішна виставка мистецьких картин Віталія Литвина.

Особливу виставку заплянновано на жовтень цього року.

За старанням і дотацією Марії Хомин Куруц та Христини Хомин Іжак, в пам'ять сл. п. Стефанії Пушкар, сестри пані Марії і хресної мами Христини Іжак, відбудеться у Менорі виставка „Тисячоліття Християнської України". Сл. п. Стефанія Пушкар сприяла заснованню Студійного Осередку Української Культури Менор Джуніор коледжу.

Відкриття виставки заплянновано на п'ятницю, 14-го жовтня 1988 р. Цю пересувну виставку „Ікони України" створила Фундація родини Чопівських з Вашінгтону.

КИТАЙСЬКІ КЕРІВНИКИ НЕ ВІРЯТЬ У СОВЄТСЬКІ РЕФОРМИ

Пекін, КНР. — Коментуючи перший раз справу совєтської партійної конференції, а зокрема промову і пропозиції генерального секретаря ЦК КПСС Михаїла Горбачова, керівники Китайської Народної Республіки і засоби масової інформації Китаю обережно, але рішучо висловили свої сумнівні погляди на переміни, тобто на скоре переведення горбачовської політики гласности, економічної перебудови і відкритого суспільства. Вони, однак, похвалили совєтську ініціятиву і визнання, що Совєтський Союз, якщо він хоче залишитися великодержавою в теперішньому часі, мусить такі зміни перевести, бо в противному випадку він опиниться в дуже незручній політичній й економічній ситуації.

Становище китайських керівників було також потверджене окремим комунікатом офіційного китайського пресового агентства Сінгуа, у якому говориться, що совєтські „реформи" будуть переведені у запропонованій М. Горбачовим формі, або політична й економічна система в СССР повернеться назад до років 1950 і 1960, коли голос у вирішуванні усіх справ мали партійні бюрократи, які наживалися працею інших. Кореспондент згаданого китайського агентства інформує детально про промову М. Горбачова, виголошену ним під час відкриття партійної конференції і його пропозиції про структуральні партійні і державні зміни, які повинні бути прийняті партійною конференцією, або відкинені.

Очевидно, китайська преса оминає порівнювання двох систем — китайської і совєтської — під теперішню пору, а радше більше концентрується на пропозиціях Горбачова, ставлячи деякі з них під сумнів з огляду на те, що в СССР задовго існувала диктатура пролетаріяту і тому перехід на іншу систему може зрушити саму структуру СССР. Можливо тому, — кажуть китайські коментатори, — пересічні совєтські громадяни не бачать ще жадних змін, а зокрема полегш. Про них покищо говориться на „верхах", а партійна конференція мала б послужити помостом між централізованою владою в Москві керівництвом в республіках і народами СССР. „Нема виглядів на скорі зміни", — пише одна з центральних пекінських газет, — поки існують в СССР бюрократія, догматизм, консервативно-шовіністичні тенденції на усіх відтинках життя, в компартії і уряді та сполітизована політична структура. Все це разом творить великий і твердий горіх до розкушення для М. Горбачова і його прихильників", — пише газета „Пекін Нюз".

Джордж Шулц критикує уряд Нікараґуа

Гватемаля. — Державний секретар Джордж Шулц, який поїхав на два дні до Південної Америки, заявив на пресовій конференції, що сандиністи нічого не роблять у напрямі демократизації Нікараґуа і підлержують руїнницьку політику в сусідніх країнах. Але у цьому першому своєму публічному виступі Дж. Шулц не подав ніяких нових ідей, як поліпшити стан в Південній

(Закінчення на стор. 3)

„СОВЄТСЬКА ЕКОНОМІКА НЕ РУХАЄТЬСЯ ВПЕРЕД", — ЗАЯВИВ НА ПАРТІЙНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ Л. АБАЛКІН

Москва. — Тут у кремлівському Палаці з'їздів триває перша за 47 років всесоюзна партійна конференція.

Відкриття конференції і доповідь Михаїла Горбачова передавалася на телевізії, однак наступні засідання відбуваються за закритими дверима і про них стає відомо лише з повідомлень ТАСС і передач останніх новин на телевізії і радіо.

У середу, 29-го червня, делегати обговорювали переважно виступ економіста Леоніда Абалкіна, одного з близьких прибічників Горбачова. Наскільки можна зрозуміти з повідомлення ТАСС, Л. Абалкін заявив на конференції, щоб совєтська економіка не рухається вперед із-за того, що підприємства надто захоплені кількісними показниками і не приділяють належної уваги продукції, яку випускають. Однак директор інституту ЗСА і Канади АН СССР Георгій Арбатов заявив, що категорично не погоджується з Абалкіном. За словами Арбатова, Совєтський Союз добився великих успіхів у створенні політичних, духовних і моральних передумов економічної реформи.

Делегат з Алтайського краю Ф.В. Попов звернув увагу на статтю в останньому числі журналу „Огоньок", в якій твердиться, що серед учасників конференції є кілька представників Узбекистану, викритих у хабарництві. „В доповіді мандатної комісії про це нічого нема, — зауважив Попов, — а в 'Огоньку' у Коротича є" (редактор журналу Віталій Коротич — також делегат конференції). Учасники попросили мандатну комісію розглянути обвинувачення, висунені „Огоньком" проти ряду узбецьких делегатів.

Виступаючи у середу на пресовій конференції, голова узбецької компартії Рафік Нішанов заявив, що він нічого не знає про хабарників у його делегації, але додав, що мандатна комісія вискаже свою думку з цього приводу „сьогодні або завтра".

У вівторок відбулася пресова конференція члена Політбюра Александра Яковлева, якого вважають головним союзником Горбачова у совєтському керівництві. Серед іншого, Яковлєв запитали, коли в країні буде скасована карткова система (в багатьох містах м'ясо і молоко розподіляють по карточках, а в Ленінграді, наприклад, цукор дають по два кілограми на місяць на людину). Яковлєв відмовився назвати якусь конкретну дату, але заявив, що продовольчу програму треба вирішити якомога скоріше. Він також відмовився повідомити, коли саме буде проводитися реформа цін, заявивши, що тепер вивчається п'ять варіянтів її здійснення.

На пресовій конференції Яковлєва був присутним академік Андрей Сахаров, який став кореспондентом АП, що почув про неї вранці і подзвонив в організаторам, щоб дізнатися, чи зможе бути присутнім на залі. Пресовий центр дозволив йому бути присутнім на виступі Яковлєва.

Едмонтон слухає канадську прем'єру „Неофітів"

Едмонтон, Альберта. — Тут 12-го червня ц.р. в Джубілі авдиторії відбувся урочистий концерт, присвячений 1000-літтю християнства в Україні, де в його другій частині представлено канадську прем'єру ораторії „Неофіти" Мар'яна Кузана, світова прем'єра якої відбулася в Ню Йорку 14-го лютого ц.р. З цієї нагоди англомовний едмонтонський щоденник „Едмонтон Сан" з 13-го червня ц.р. помістив статтю свого критика Джона Чарлса. На початку статті автор висловлює думку, що ораторія за поемою Тараса Шевченка „Неофіти" була блискучою кульмінаційною точкою цього ювілейного концерту. Далі автор пише, що Шевченкові поезії ще й досі хвилюють українську душу своїм національним виявом Він пояснює, що Т. Шевченко у своїх „Неофітах" порівнює страждання перших християн з українцями XIX століття, а в особі Нерона бачить руського царя. Згадує й про приступність композитора М. Кузана на цій канадській прем'єрі та не жаліє на його адресу слів похвали з приводу цієї композиції. Підкреслює вміння композитора втримати слухача в напруженні впродовж 55 хвилин. Хвалить виконання сопранової партії Лілеєю Волянською та її вміле відтворення материнського болю. Пише й про те, що не можна було уявити собі виконання цього твору під керуванням якогось другого дириґента як Володимир Колесник з Торонто. Едмонтонська симфонічна оркестра вив'язалася блискуче зі свого завдання й хор „Дніпро" себе гідно зарепрезинтував, хоча підкреслює потребу більше басів. Вдало відспівав свою партію баритон Ярема Цісарук виявляючи багатство і кольорит свого голосу, як і тенор Ларрі Бенсон. Говориться й про декляматорa Нестора Петрива, який вміло і без патосу виконав свою ролю розповідача.

Про першу частину концерту висловлюється дещо критично як з організаційного боку, так і з музичного. Ясно і без зайвих делікатностей висловив свою думку про його музичну частину тоб то Концерт для оркестри модерного українського композитора з України Валерія Кикти. Все ж таки закінчує Джон Чарлс свою статтю тим, що ораторія М. Кузана була виставачовою нагородою.

СТВОРЕНО УНК

Філядельфія (ОУПС). — На окремому зібранні членів і гостей УММАН, під час якого відзначено посмертно званням „Поста лауреата УММАН" на 1988 рік покійного Василя Стуса створено Український Нобелівський Комітет (УНК), що має старатися про Нобелівську премію у майбутньому для одного з українських письменників. В склад комітету ввійшли: проф. Яр Рудницький — голова, проф. Вол. Жила — заступник голови, Оксана Керч — секретар і д-р Наталія Пазуняк — член Управи.

ПРИВІТАННЯ, РЕЗОЛЮЦІЇ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

ПРИЙНЯТІ НА ЗВИЧАЙНИХ НАРАДАХ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС НА СОЮЗІВЦІ У ДНЯХ 8-го до 10-го ЧЕРВНЯ 1988 РОКУ

ПРИВІТАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ

Головний Уряд Українського Народного Союзу, зібраний на своїх річних нарадах на Союзівці у тижні від 8-го до 10-го червня 1988 р.:

1. Шле як завжди свій братський привіт українському народові під совєтською займанщиною, що в останньому році поруч своєї невтомної боротьби за свою національну самобутність, звернув особливу увагу на оборону української мови, русифікацію в загальному та надання українській мові державного статусу.

2. Головний Уряд УНС закликає всіх своїх членів продовжувати і пожавлювати свою активну участь в усіх акціях скерованих на допомогу українському народові на його віковічних землях, слідкувати за подіями в Україні і нашою активністю тут, допомагати братам і сестрам на Батьківщині нести тягар боротьби за волю.

3. Вітає в пошані ієрархів наших Церков та проводи наших церковних об'єднань, вітає нашу світову громадську надбудову та наші крайові централі, вітає проводи і членів наших крайових і місцевих харитативних, наукових, молодечих, жіночих, економічних та всіх інших установ і закликає всіх своїх членів активно включитися в усі їхні акції ведені для добра нашої громади і нашого народу.

4. Головний Уряд УНС йдучи за закликом ієрархів наших Церков та проводів наших релігійних об'єднань і Крайових Комітетів відзначування 1000-річчя Християнства на Україні закликає всіх своїх членів активно взяти участь у гідному переведенні відзначення цієї події в цьому році.

Резолюції і рекомендації прийнято одноголосно.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ СОЮЗІВКИ

Головний Уряд Українського Народного Союзу з признанням стверджує, що посілість УНС „Союзівка" є поважним братським надбанням УНСоюзу. Вона була на протязі понад 30-ти років осередком братського, культурного та товариського життя не лише для членів УНСоюзу, але також для українсько-американської і українсько-канадської громад та у великій мірі причинилася до приєднування членів до УНСоюзу. Головний Уряд УНСоюзу підтверджує своє зобов'язання управляти Союзівкою та поширювати її ролю бути осередком братського, культурного та товариського життя. При тому, Головний Уряд має на увазі, що в парі зі соціяльними і економічними змінами йдуть теж вимоги членів УНСоюзу.

Щоб Союзівка могла і надалі виконувати свої традиційні завдання, вона мусить постійно впроваджувати потрібні зміни, заховуючи при тому її виразну українську ідентичність.

З огляду на це рекомендуємо Головному Екзекутивному Комітетові:

1. Продовжувати давати Союзівці фінансову підтримку, щоб усучаснити та повністю розбудувати теперішні її приміщення.

2. Встановити постійну Комісію Союзівки, яка приготовила б у порозумінні з та при співпраці зі знавцями на наступні наради Головного Уряду:

а) плян на довшу мету розбудови Союзівки як модерного ресорту, вивінованого приміщеннями для членів УНСоюзу, які мають потреби, що відповідають вимогам XXI-століття;

б) виготовити, у порозумінні з головним касиром і знавцями фінансовий кошторис переведення в життя повищого пляну;

в) допомогти управителям Союзівки виготовити плян ринкового збуту, щоб повністю використати приміщення Союзівки як теперішні, так теж і ті, що будуть в майбутньому.

3. Забезпечити Комісію Союзівки такими фінансовими ресурсами, які будуть конечно потрібні для проведення в життя повищих трьох плянів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ МОЛОДІ

Головний Уряд рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові:

1. З огляду на те, що в 1988 році припадає 1,000-річчя Християнства на Україні — важлива річниця в історії українського народу, Головний Уряд закликає усіх членів УНСоюзу, зокрема молодших професіоналістів, активно включитися в усі всенародні та місцеві святкування 1,000-річчя.

2. Продовжувати моральну і матеріяльну допомогу молоді, студентам і організаціям молодих професіоналістів на наукову, культурну, спортову і братську поле, як також вживати для цього Союзівку, „Свободу" і „Українські Тижневик".

3. Відділ Братської Діяльности УНСоюзу повинен нав'язати зв'язки з молодечими українськими організаціями, що мають більшу кількість членів у віці 25-45 років, дістати їхні адреси і заохочувати їх до участи у тих імпрезах, що їх спонзорує УНСоюз.

4. Запланувати використання перепису населення із 1980 року для ідентифікування характеру українців Америки і Канади у віці 25-45 років (включаючи їх соціяльно-економічний стан і географічне розміщення).

5. Укласти програму повних стипендій на чотири роки для студентів, які студіюють журналістику або торговельну адміністрацію з вимогою, щоб стипендисти працювали для УНСоюзу протягом двох років після закінчення студій.

6. Влаштовувати осінню на Союзівці братський кінець тижня, який допоміг би зактивізувати в УНСоюзі молодь у віці 25-45 років.

7. Комісія Молоді підтримує оформлення крайових та місцевих спортових програм, які мають на меті зацікавити молодь у праці УНС.

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ Канади Пол Фрейзер заявив, що Совєтський Союз „повернувся до недопустимих заходів, характерних для часів холодної війни". П. Фрейзер мав на увазі відплатні заходи совєтського уряду, прийняті вслід за рішенням уряду Канади вигнати з країни московських дипломатів-шпигунів. „Ми були готові обмежитися цим висиленням, — сказав Фрейзер. — Ми попереджали Москву про небезпеку відплатних дій, але вони (совєти) не прислухалися до нашого голосу". У неділю канадський уряд на закритій нараді обговорив можливість прийняття додаткових заходів. Судячи з усього, Москва не має наміру йти на поступки. Представник совєтської амбасади в Канаді Вячеслав Богданов заявив, що „якщо канадська сторона не проявить стриманости, СССР вживе відповідних заходів, що личать великій державі".

АНГЛІЙСЬКА ПАРЛЯМЕНТСЬКА делегація, яка повернулася з неофіційної поїздки в Іран, опублікувала переданого їй листа англійця Роджера Купера, що проживав в Ірані протягом 20 років і був заарештований в 1985 році. Його обвинувачували у шпигунстві на користь Великобританії. В листі міститься заклик до лідерів Англії „змінціювати добрі відносини" з Іраном і не брати участи в ембарго на продажу зброї Іранові, бо цей захід „не буде сприяти закінченню війни з Іраком". Офіційне інформаційне агентство Ірану повідомило у вересні минулого року, що під час слідства Р. Купер признався, що працював на англійську розвідку.

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ЗСА розпочав у вівторок, 28-го червня, судовий процес, щоб усунути провід Міжнародної профспілки водіїв, оскаржуючи їх у заключенні „диявольського договору" зі спілкою організованого злочинства. Базуючись на федеральних законах проти бандитизму у своєму позові, Департамент звернувся до судових чинників, щоб вони призначили довірену людину для нагляду виборів цієї майже двомільйонової профспілки. Судове обвинувачення, що міститься на 105 сторінках машинопису, в основному говорить про те, що профспілкою цілими декадами контролювала організація „Ля Каса Ностра" чи радше її поодинокі члени, поширюючи корупцію і бандитизм.

НА КОНФЕРЕНЦІЇ РИМО-католицьких єпископів у Колледжвил, Мінесота, яка відбувається впродовж цього тижня проголосовано, щоби покищо відкласти на пізніше контроверсійний документ в справі АІДС. Все ж таки єпископи заявили, що вони свідомі недотягнень цього документу тому будуть працювати над його поліпшенням. Важливим це голосування було тим, що на тлі цього документу виникли публічні суперечки поміж самими єпископами, бо в ньому говорилося, про включення інформації про презервативи, як засобу для запобігання хвороби АІДС.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИОСТИ ЗСА попередив своїх працівників, що при кінці літа їх будуть перевіряти чи є між ними наркомани. У відповідь на це група висококваліфікованих урядовців цього ж департаменту заявили, що подають цю справу до суду, щоби цьому запобігти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40 00 6 months — $22 00 3 months — $12 00
UNA members 1 year — $15 00 Change of address — $1 00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Пошесть наркотиків: недуга, злочини, політика

Наркоманія в Америці так страшенне поширилася і далі поширюється, що деякі коментатори прийшли до переконання, що боротьба проти неї безнадійна. В обширній статті на цю тему в „Крищен Саєнс Монітор" з 20-го червня ц. р. американці „заспокоюють свій апетит на наркотики" коштом 135 більйонів дол. річно. Проблема стала такою гострою, що вона турбує уже Білий Дім. У Конґресі, відбувають дискусії, передавані через телевізію. Ця проблема стала вже й одним із засобів цьогорічної президентської виборчої кампанії.

Такі наркотики, як героїна, морфіна, кодеїна чи „лагідна" маріхуана — доводять людину, яка стала вже налоговою, до важких недуг, галюцинацій, конвульсій і смерти. Є теж деякі наркотики, як „крекс", які породжують в людині дикі інстинкти і штовхають її до вбивства, як засобу заспокоєння себе. Наркоманія — це важка недуга і вона вимагає шпитального лікування, при чому не в усіх шпиталях є фахівці-лікарі, які вміють цей страшний наліг викоренити у пацієнта. Але поширення наркотиків страшенне збільшили число злочинів, почавши від вихоплювання жінками на вулицях і підземках торбинок і грабування золотих нашийників, аж до грабіжей в будинках і вбивств. Налоговий наркоман не всилі обійтись без наркотика і, не маючи грошей на купно, краде, грабує і вбиває, щоби заспокоїти свій нестерпний голод в погоні за наркотиком. Очевидно, він заспокоюється на короткий час — чим довше хтось заживає наркотик чи-то пігулках чи впорскуючи собі в жилу, тим грізніший його недужий стан і тим небезпечніший такий наркоман для оточення.

Появилися уже десятки проєктів, як найкраще боротися проти цієї сучасної чуми. Дружина президента Реґена вже від років веде пропаґанду гасла „Скажи ні". Закидають їй, що це кампанія наївна, бо не дала успіху у прикороченні числа наркоманів, дармащо гасло „Скажи ні" — популярне. Творять у шкільній молоді гуртки звеличників цього гасла, але й щораз арештують продавців наркотиків, що їх тереном є саме середні ба навіть народні публічні школи. Противники президента Реґена твердять, що він занадто лагідний супроти країн-продуцентів і експортерів наркотиків. Вони вимагають різких санкцій проти таких країн включно із зірванням з ними дипломатичних і торговельних зв'язків. У теорії це звучить переконливо, у практиці невиконально. Бо існують десятки країн, які орієнтуються на европейську й американську демократію, які не можуть виректися сіяння і плекання маку, листків „кока", або маріхуани, бо це головне джерело прибутку даного автохтонного населення. Такі країни є в Південній Азії, в Південній і Центральній Америці, до них належать Джамейка і Мехіко. Торговельно-фінансові репресії супроти таких країн сприяли би зростові комунізму в цих країнах і послаблювали би взагалі коло власних політичних приятелів. Був проєкт леґалізування наркотиків з таким обрахунком, що тоді впала би ціна на наркотики і експортери до Америки втратили би свої великі зарібки. Проєктодавці такого проєкту забувають, що коли з-посеред тих, які п'ють пиво, вино чи різні роди горілок тільки 10 відсотків стають налоговими алькоголіками, то ті, які „спробували" будь-який наркотик, у 75 відсотках стають кандидатами на налогових наркоманів. При леґалізації наркотиків число наркоманів зросло б, бо мали би легший доступ до „свого" наркотику.

Недавно відбулася у Білому Домі велика нарада, присвячена пошесті наркотиків. Нюйоркський посадник Едвард Кач палко поручав вжити військо проти імпортерів наркотиків. Запитаний про це Пентанґон, відповів, що треба би для такої військової місії 90 куренів піхоти, 54,000 військового персоналу, 1,000 бойових літаків-джетів, 160 кружляків і фреґат і все одно така маса війська і видатків на його збереження не дали би бажаних вислідів, бо пачкується до ЗСА наркотики пасажирськими і вантажними кораблями та літаками і військо тут ні при чому. Часопис „Волл Стріт Джорнал" запропонував, щоб Конґрес схвалив 7 більйонів дол. на будову окремих в'язниць — для арештованих продавців і споживачів наркотиків, включно із шкільною дітворою. Є теж проєкт, щоб завести обов'язкову кару смерти для гуртових продавців наркотиків і щоб арештованих „дрібних", вуличних продавців різних наркотиків не випускати на волю за заставом („бейл"), ані не звільняти з в'язниць передчасно („пароль").

Так ми живемо в епосі пошести наркотиків. І вона стосується не лише Америки, але б'є найбільше по Америці, бо тут найбільший добробут.

Володимир Яців

МОСКОВСЬКА ІМПЕРІЯ В КРИЗОВОМУ ПОЛОЖЕННІ

II.

Ці проблеми будуть темою обговорень на партійній конференції, яка розпочалася 28-го червня ц. р., в Москві у кремлівському Палаці з'їздів. Каґебівські „Вісті з України" інформують, що на цій конференції будуть порушені справи зв'язані із „партійними завданнями, по поглибленню процесу перебудови, та заходи щодо дальшої демократизації життя партії, як теж суспільства". Очевидно, що на цій конференції не будуть допущені дискусії в справі демократизації системи, що запевнила б громадянам краще життя на відтинку господарському і суспільно-політичному. Однак будуть дискутувати внутрішні проблеми комуністичної партії, які стосуються сталінського періоду. Совєтські інформаційні засоби подають, що вже здійснюється радикальна економічна реформа, розвивається партійна демократія, в тому числі внутріпартійна гласність, але не інформують громадян про справи, які відносяться до людських і національних прав своїх громадян. На зустрічі в ЦК КПСС з керівниками засобів масової інформації, ідеологічних установ і спілок М. С. Ґорбачов сказав, „ми сформулювали таку позицію, що делегатами необхідно обирати гарячих прихильників перебудови активних комуністів".

Треба ствердити, що побоювання деяких американських і інших знавців совєтської дійсности, прихильників перебудови, про те, що може бути сильний спротив делегатів у зв'язку з перепроваджуванням плянів перебудови на партійній конференції, не мають обґрунтовання тому, що М. Ґорбачов вже заздалегідь подбав про це, щоб делегати на всесоюзну партійну конференцію були прихильниками його плянів-рятування імперії перед розкладом, перед неминучою на його думку катастрофою.

Однак мусимо ствердити, що ця остання імперія в світі продовжує свою агресивну політику, не зважаючи на затяжну економічну і суспільно-політичну кризу. Ґорбачов буде старатися відбудувати економіку країни, щоб внутрішні і зовнішні вороги цієї соціялістичної країни не були в силі завдати її смертельного удару. В періоді перебудови імперія буде відчувати ворожі зовнішні удари, і тому Ґорбачов буде стреміти до ослаблення зовнішнього ворога щораз новими мирними ініціятивами, як теж буде старатися роззброювати противника морально. Він і його прихильники будуть наражені на вибухи незадоволення своїх громадян у зв'язку з кризою економічною, як теж із нерозв'язаною проблемою людських і національних прав.

Важливою проблемою для перепровадження плянів перебудови буде справа примушування своїх громадян до більших зречень в користь імперії. Таке вимушування тоталітарної влади, може негативно вплинути на перебудову, яка на думку Ґорбачова — це єдина альтернатива виходу з перманентної кризи і врятування імперії від катастрофи. Треба підкреслити, що активність Ґорбачова на зовнішньому політично-господарському відтинку поволі приносить позитивні наслідки, що йдуть в користь господарки цієї країни.

Кожна країна в тому і московська імперія, не може продовжувати своє існування без новочасної технології, і тому завданням господарської політики Ґорбачова в теперішньому часі виманити від Заходу найновіші машини і найбільшу технологію, на які накладено ембарго, — щоб уздоровити соціялістичну господарську систему, яка не оправдала себе, а навпаки, причинилася до зубожіння соціялістичних країн.

Ґорбачов у своєму виступі на пленумі ЦК партії 18-го лютого сказав, що „перебудова означає відновлення і розвиток неперсічних цінностей для людини, і в ім'я людини". Однак він не сказав, що та перебудова є подумана на це, щоб зберегти імперію, яка хилиться до упадку, а ніколи для відновлення її розвитку цінностей для людини. Прихильники реформи кажуть, що перебудова — це „підсумок нелегкого досвіду і відмови від усього того, що було і є гальмом просування вперед". Правдою є, що досвід 7 років переконав власників тоталітарної влади, що соціялістична система московського зразка може допровадити до упадку імперії.

Тому реформісти на чолі з Ґорбачовим, щоб врятувати імперію закликають нарід, навіть через послушну і підпорядковану їм Російську Православну Церкву, щоб вони відмовлялись від усього, що є гальмом просування вперед плянів перебудови, і тим причинились до ліквідації кризи на всіх відтинках господарського і суспільно-політичного життя країни, і здійснення плянів перебудови. Тільки така альтернатива, кажуть реформісти і їх прихильники може врятувати країну від неминучої катастрофи.

О. Евген Гарабач

У ЮВІЛЕЙ 1000-РІЧЧЯ ХАЙ ЗГОДА, ЛЮБОВ І БРАТЕРСТВО БУДУТЬ ПОМІЖ НАМИ

У благословенний час 1000-ліття удержавлення християнської віри Великим Князем Володимиром в Київській Русі-Україні благодаримо Господа за це, що удостоїв нас бути сучасниками цього Великого Ювілею і просимо Його, щоби дозволив нам бути гідними нащадками-спадкоємцями цього епохального діла, на яке спромоглась наша земля під проводом свого володаря.

Велич акту прийняття християнства, як державної релігії Київської Держави без спротиву її жителів можна пояснити собі Божою благодаттю, що спочивала на нашому народі, творячи його душу відкритою для сприйняття Христової Благовісти. Любов і пошана до рідної землі, яку наш народ звав святою, вела його до великих діл. Тільки вона давала нам правдою вінчаних володарів, духовників, вчених, мистців, воїнів.

У такій атмосфері жила, боролась, творила й розвивалась наша держава і Благодать Божа була з нами.

Але ворог не спав — він усіми силами старався знищити цю святість нашої землі. Наїздами іноплемінників вбивав, в'язнив, вивозив носіїв цієї святости — грабував і гнітив її цілими століттями, — але святість є незнищима і ця земля видає щораз нових геніїв, поетів, письменників, духовників, вчених, мистців, полководців і воїнів, які стають на її захист.

Історія Української Церкви є тісно пов'язана з історією Вселенської Церкви, яка, на жаль, досить густо засіяна кукілем диявольських хитрощів. Використовуючи людські слабості навіть найвищих церковних достойників дух зла приглушував і приглушує зерно Божої Правди і справедливости. Опираючись на власних видуманих законах перешкоджує поширенню св. Євангелія на землі, опертого на Божих законах братерства, згоди й любови. Жируючи на людських слабостях: браку характеру, жадоби влади, продажності, трусливості затуманює уми й послаблює серця не раз найвищих достойників Церкви. Це є тло, на якому ми мусимо розглядати нашу дійсність.

Так, як перед століттями, так і тепер диявол людськими руками старається заграбати нашу світлу спадщину, нашу історію, наше благочестя. І так, як колись, допомагають йому в цьому навіть ті, що поставлені у провід Христової Церкви. З більмом на очах, приглушують своє сумління допомагають вбивати Правду — і думають, „що чинять службу Богові" (Його, зач.52).

А ми? Невже ж не можемо отрястися з рабства крови? Чи ми не спосібні побачити облуди тих, що, як сказав Іван Франко, „що підступом й розбоєм тебе скував і заприсяг на вірність" (І. Франко: „Пролог"). Не вже ж ми не бачимо, що „канони" тих, що продавали нас, а які стоять на перешкоді поєднанню братніх Церков, це диявольське діло, що противиться Божим заповідям любови брата і любови окривавленої в обороні цих Божих заповідей, рідної землі? Невже ж 1000 років після Володимирового хрищення ми так низько впали, що добровільно пхаємо голови у чуже, вороже, безбожне ярмо? І співаємо велегласно „Боже нам єдність подай"... А хто може заборонити нам цю єдність? Чи не самі ми її не хочемо? Нам не треба великих екуменічних діялогів між католиками і православними, нам треба позбутися рабства і розпалити іскру братолюбія. Що є нам важливіше Слово боже і рація нашого народу, які йдуть впарі, чи чужі, ворожі нам „закони"?

У 1000-річчя віддержавлення Христової віри в древній Київській Русі-Україні не оскверноймо нашої святої землі й великих предків нашими негідними ділами. Ми маємо наглядний доказ Божого милосердя. В Україну, до Грушова прийшла Божа Мати. Прибіжім під Її святий Покров, а Вона Пречиста й Непорочна охоронить нас від ворога, як колись над Почаєвом, заверне стріли злого. Закликаймо Ієрархію й духовенство всіх наших Церков, — як колись перед 1000 роками — стати братньо до святих престолів, щоб принести безкровну жертву нашого Спасителя Ісуса Христа в подяку за світло віри й удержавлення її у нашій землі під знаком святого Хреста і Володимирового Тризуба.

І нехай благословення Господа спочиває на всіх наших братах і сестрах — українцях, на рідній землі і тих, що в далеких засланнях, тюрмах, психічних лікарнях і в розсіянні сущих — усіх, що наближають світлий день нашого духового і національного воскресення.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Ретроспективна виставка Р. Василишина в американському музеї

Кожна мистецько-малярська, особливо ретроспективна виставка, це до деякої міри, небуденне, святково-празничне явище. Бож мистець виставляє для суспільного перегляду доробок своєї довголітньої — в цьому випадку, 35-літньої — праці, демонструючи історичну тяглість артистичного росту виявом своєї індивідуальної особистости. Крім цього виставка мистця Романа Василишина під поетичним заголовком „Зображення та уявлення", що її елеґантне відкриття відбулось 13-го червня 1988 року, в залях новенького філядельфійського Порт оф гісторі мюзеум (Пристань історичного музею), має ще і деякі особливі цінні прикмети, які, неконечно, знаходимо в інших мистців; ось хоч би його тематична різноманітність, а передусім технічновиконавча.

Р. Василишин народжений 1926 року на Поділлі, в місті Чорткові. Після навчання у гімназії, почав він студіювати архітектуру в Мюнхені. Проте в Темпел університеті, у Філядельфії закінчив навчання дипломом із графіки, скульптури та малярства 1958 року.

У тому ж році завдяки корисному конкурсі, отримав відповідальне становище мистця-діораміста у Філядельфійському музеї Сивик сентер. Після років переходить на працю (1982) до новозбудованого музею Порт оф гісторі де працює і досьогодні. Однак унезабарі, бо за кілька тижнів, відходить на заслужений пенсійний відпочинок. Оце саме ще й інший, цікавий та гідний відмічення чинник із життя-буття праці і творчости Василишина. Бо власне американський музей влаштовує і фірмує виставку для цього українського мистця, як признання за його постійну, успішну працю в нутрі висококультурної інституції. Не легко було б знайти приклад, щоб американський музей визначного міста дав виставку для іншого українського мистця, свого працівника. Цим можемо пишатися і ми всі. Тут, однак, не годилося б забути чи промовчати, що не останню ролю в цій справі грав „свій чоловік" чи українська людина, працівник цього ж музею проворний проєктодавець Зенон Фещак.

Працюючи в американському музеї легше було Василишинові брати участь в американській виставці в Парижі, в ювілейне 200-річчя (1976), як іншим нашим мистцям. Там було виставлено його три графічні картини. Він був нашим єдиним представником.

Пригадати б належало, що зараз, по студіях, Василишин включився у працю для громади, стаючи членом ОМУА, розпочав учити літографії у відомій Мистецькій студії та виставляти успішно свої праці в збірних малярських показах, а далі в індивідуальних виставках. Виставлені твори Василишина можна було побачити, звичайно, крім Філядельфії, в Ню Йорку, Чикаго, Вашінґтоні, Бостоні та Канаді.

Суцвіття і відгомін його мистецьких успіхів та досягнень повинні були б розголосити ім'я Василишина куди ширше, дзвінкіше, але, я гадаю, спочатку через молодість, а згодом через скромність та негаласливість, оте його ім'я залишалось, якби дещо в тіні чи то наших старших мистців чи інших гомінкіших самореклям. Тому треба вважати, що вагомий день і пора для Василишина прийшли з цією ретроспективною, багатою, цікавою і принадною виставкою у гарному, американському музеї. Виставлено 85 праць. Тут у його творчому дорібку є чим полюбуватись, насолоджуватись та подивляти його багатющу обдарованість.

Чи то буде велика олійна картина зеленкової наснаги „Лісова пісня", або „Мавка" („Форест сонг", 6,000 дол.), на яку „має око" один з американських багатіїв. Чи майже реалістичні „Фльоренція" і „Сивілья". Або немов би від нехотя кинені на полотно „Жовтневі дерева" та „Ставок осінню". (Український список праць для наших людей був безумовно потрібний). Завжди приваблює до себе спеціяльність Василишина, кольорові дереворізи і ліноритити, такі, як „Перший сніг", „Фйорд", „Князі", „Дух лісу", а теж багатобарвні, ось хоч би „Баба Яга" (Не знати тільки чому послужився він тут польщиною „Яга"?). А з його скульптур зацікавлюють глядача виконані з хистом голови-портрети „Міра" (дружина), д-р Г. Лужницький і З. Фещак (гіпс) чи з плоскорізьба хоч би „Видра" (червоне дерево і ялина). Скульптура „Козацький старшина-гармаш" (гіпс) був проданий на самому початку виставки американському покупцеві.

Згадати б треба і про шовкодруки мистця такі, як „Львів узимку", теж гравюри. Взагалі ця виставка тематично — пребагата, технічно — подивуґідна.

На відкритті-прийнятті була добірна публіка. Сподіваймось, що головно наша Філядельфія прибуде громадно подивляти праці рідного мистця та і набуде з них частину. Виставка бо триватиме до 31 липня ц. р.

Треба вірити, що Василишин тепер, як вільний чоловік, без обов'язків у музеї, влаштує ряд своїх виставок і в інших містах ЗСА та Канади. Наші найкращі побажання дальшого успіху для нього.

Данило Міршук

ОСВІТА І ВИДАВНИЦТВА В СССР — ЗАСОБИ РУСИФІКАЦІЇ

II.

Але зовсім протилежне явище у „братній і рівноправній" Росії, де в самій столиці — в Москві з понад 500,000 українського населення, ані однієї загальноосвітньої школи для українських дітей, ані одної української книгарні, бібліотеки, клюбу; ані одного українського часопису чи радіових авдицій українською мовою. Про український університет на російські землі — немає чого й думати! Це був би український супернаціоналізм! Яка разюча протилежність до часів царської чорної реакції, коли в Москві й Петрограді існували українські клюби, бібліотеки, літературномистецькі організації, видавався журнал „Украинская жизнь".

Таку ж дискримінаційну політику застосовано і в царині підготови кадрів для народного господарства. На перше грудня 1960 року в СССР було 3,545.234 фахівців з вищою освітою. З них — 517, 729 українців, або 14.6 відс. на 18 відс нижче питомої ваги української людности. В цей же час росіян було 2.070.333, або 58.4 відс., на 7 відс. вище питомої ваги росіян.

„Висшее образование в СССР" за 1960 рік подає загальне число наукових працівників на Україні, що дорівнює 46,657 осіб, але з них 22. 523 — українців. Кількість аспірантів в СССР 36.754 особи, з них українців 4. 081, або 11 відс., що є значно нижчим відсотком стосовно кількости українців у СССР (17.8 відс.).

У підготові наукових кадрів існує неписаний закон дискримінації українців. Докторат мусить мати рекомендацію міністерства, якому підлягає інституція, де він працює. Про це пише Ів. Коляска, що „20 серпня 1965 року ЦК КПРС і рада міністрів СССР уповноважила понад двісті інституцій Союзу приймати на захист кандидатські і докторські дисертації та рекомендувати студентів для присвоєння тих знань. Із установ, що мали право рекомендувати надання кандидатських ступенів, 56.7 відс. було в РСФСР, яка мала теж 75.7 відс. тих, що мали право пропонувати обидва ступені. Українська ССР мала 17.1 відс. першої і 8.7 відс. другої категорії... Українець не може навіть бути рекомендований на доктора із педагогіки в Україні. Сім інститутів мають це право в СССР, усі вони в РСФСР.

Якщо українець хоче набути кваліфікацію з педагогіки, він мусить їхати до Москви. В Москві він зіткнеться з ускладненнями і його легко „завалять", щоб позбавити українців останньої можливости набути відповідну кваліфікацію. Москві залежить на тому, щоб Україна не мала власних науковців з педагогіки по-російському і українські студенти в якійсь мірі русифікуються. Це поширюється на якусь частину з недостатньою національною підготовою. Крім вищезгаданих прикладів Москва практикує обмеження для української мови, яка хоче студіювати в Росії ці спеціяльності, що їх немає у вищих школах на Україні. Їх у російські вищі школи не приймають, але росіяни в Україні користуються правами першоклясних громадян. Їх забезпечують гуртожитками та стипендіями із республіканського бюджету, по суті росіяни паразитують на українській молоді.

Треба зазначити, що окупаційна влада на Україні прикриває процес русифікації, ніколи не подає статистики про мову, якою проводить навчання та якою мовою написані дисертації. Із 53-ох дисертацій написаних по-українському, „як пише Іван Коляска, було 39 членів факультету філології і журналістики, а 14 членів усіх інших".

Про трагічний стан української мови свідчить і „штаб української науки", тобто президія АН УССР, де „із 20 учених АН найвищого рангу, що керують по суті всією національною наукою України, українських вчених — 4, російських — 16".

Разом із підготовою кадрів пригляньмось й до питання фінансування підготови кадрів спочатку по лінії освіти: „Освіта в Україні упосліджена теж фінансово. В 1965 році з цілого бюджету на всю освіту в республіках СССР; на неї припадало 17.39 відс., а на загальну освіту 17.2 відс., тоді, як на РСФСР припадало 55.98 відс. і 54.22 відс. Перераховуючи це на кількість населення, Україна дістала на одного мешканця 49.25 карб. на всю освіту і 19.68 на загальну, а в РСФСР 56.88 карб. і 21.96".

При цьому зазначаємо, що Україна вкладає 40 відс. у загальносоюзний бюджет і що в минулій війні була тотально зруйнована, в той час, як руїна Росії захопила північно-західні райони. Росія менше потребувала коштів на відбудову споруд промислового призначення. Україна й по нинішній день не має відповідних приміщень для шкіл.

Дискримінація в дошкільному вихованні

Дитячими яслами і садочками в Україні було охоплено 1965 року (подає Ів. Коляска в „Освіта в Радянській Україні") 14.38 відс. дітей, а в Росії 64.27 відс. Під фінансовим поглядом у цих зведеннях ми бачимо також упослідження українського народу. На одну особу населення на Україні в 1965 році в середньому було приділено для дошкільного виховання 5.11 карб., а в Росії 7.58. До того ж з українського обкраяного бюджету в першу чергу користуються росіяни — упривілейованої нації, представники якої працюють у партійно-бюрократичному апараті, в адміністрації та фахівцями промисловости й для їхніх дітей зразково упорядковані дошкільні виховні будинки.

У СССР існує стипендіяльний фонд для студіюючої молоді. Із загального фонду для української молоді, точніше молоді в виших на Україні, було приділено 17.66 відс., а для Росії — 60.77 відс., при чому українського населення стосовно Совєтського Союзу близько 20 відс., а російського трохи більше 50 відс.

Видавництво преси і книжок

У політиці русифікації України колосальну ролю грають видавництва періодичної преси, художньої літератури, науково-технічної та шкільних підручників. За статистичними даними збірника „Преса Української ССР" (Харків, 1967 рік) подано, що на Україні видано українською мовою 758 назв газет з річним тиражем 1,606.031 примірників та російською мовою 348 назв з тиражем 704.756. Журналів та збірників українською мовою — 120 назв, що складає 41.17 відс., а російською мовою 168 назв, або 58.41 відс. Це було двадцять років тому, в процесі русифікації українські видання зменшились на половину, а відповідно збільшились російськомовні видання. А ще гірше стоїть справа з виданням книжок, що на той час було видано назв 119.351, або 54.2 відс., а російською мовою видано було 100.896 назв книжок. На даний час так змінилась справа, що книжок з науковою тематикою зовсім не видають українською мовою.

Продовження буде.

КОЛИШНІЙ СЛІДЧИЙ міністерства внутрішніх справ сандіністської хунти Хозе Альваро Балдісон, який втік у липні 1985 року в З'єднані Стейти, був знайдений мертвим у своєму домі в одному з передмість Лос Анджелесу. Представники Державного департаменту повідомили журналістів, що А. Балдісон відправився у ресторан, який часто відвідував. Один з працівників Державного департаменту заявив, що Балдісона напевне отруїли. Сестра померлого Росана Балдісон сказала, що розслідування веде лосанжелеська поліція. На всі просьби журналістів прокоментувати смерть нікараґуанського втікача власті Лос Анджелесу покищо відповідають мовчанкою. У Манагуа сандіністська хунта випустила повідомлення про смерть Балдісона, заявивши, що це справа Сі-Ай-Ей.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Регена відкликав свого амбасадора з Мехіко, як протест проти мехіканського рішення звільнити з тюрми пуерторіканського терориста, про екстрадицію якого Вашінгтон вже давно домагався. Мова йде про Вілляма Моралеса, якому приписують провідництво пуерторіканської незалежної групи п.н. „Збройні сили національного визволення", котру посуджують у 50 терористичних акціях, включно зі збомбленням в 1975 році літака в Ню Йорку, де загинуло чотири особи, а поранених було біля 60.

Джордж Шулц...

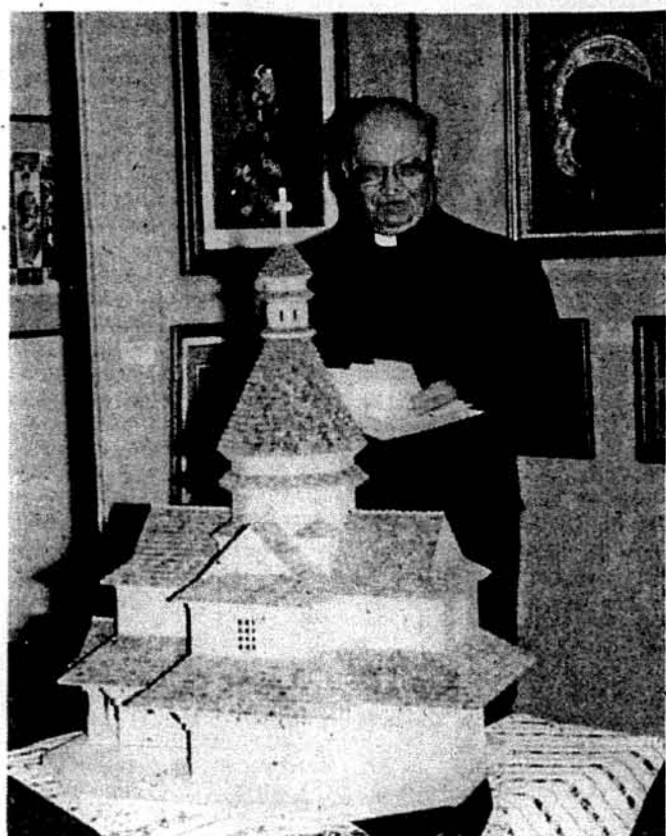
(Закінчення зі стор. 1)

Америці, а особливо в Нікарагуа, де мирові переговори ідуть дуже повільно.

Він теж підкреслив, що у противазі до Нікараґуа Гвадемаля, Ель Сальвадор і Гондурас змінили свою мілітарну систему уряду на демократичну, так, що Нікарагуа залишилася в Центральній Америці єдиною країною в якій все ще панує диктаторський устрій. Він також ствердив, що населення Нікарагуа платить дуже високу ціну за те, що не виступає проти диктатора Даніеля Ортеги і економіки країни є найнижчою в Південній Америці.

У Вашінгтоні ходять поголоски у зв'язку з поїздкою Дж. Шулца, що він мавби у четвер, 30-го червня, зустрінутися з представниками контрас але не відомо чи він буде ставити внесок, щоб Конґрес знову дав допомогу повстанцям у грошах і зброї. Але офіційні чинники заперечують, щоб в Конґресі була мова про таку нову пропозицію, а вияснюють, що поїздка Дж. Шулца була подумана лише для того, щоб перевести розмови з приятелями ЗСА в тих країнах.

З діяльности Громадського комітету Тисячоліття в Огайо

Отець д-р І. Тилявський оглядає модель церкви, який зробив В. Ільчишин

Від 16-го до 24-го квітня ц.р., в Гелленен Центрі (католицький кемпус при Кейс-Вестерн університеті) відбулася виставка, присвячена Тисячоліттю Хрищення України-Руси.

Цю виставку влаштувала Мистецька комісія Громадського комітету Тисячоліття, яку очолює маляр проф. Володимир Свириденко. Виготовлено 150 великих по-мистецьки оформлених афіш-повідомлень, які розміщено по церквах, університетах, коледжах, школах й інших місцях. Виставлено понад 100 експонавіть, між якими були: образ „Розп'яття" В. Свириденка, 8 ікон Дарії Кульчицької, Саратовська ікона з XVII століття. Всіх ікон було 43, в тому 14 невідомих малярів, 17 образів церков різних малярів, образ „Церкви горять" Р. Раковського, ґрафіки Мадая і Тирса Венгриновича, емалії, мозаїки, вишивані образи М. Кармазин і С. Фур, церковний прапор Тисячоліття, вишитий о. Блажейовським; вишиваний фелон та епітрахиль; писанки, різьби, інкрустовані свічники і хрести; кераміки С. Ґеруляк і М. Федьків; 2 моделі дерев'яних церков, зроблені В. Ільчишином; модель нової катедри св. Йосафата, зроблений інж. Е. Семераком; старе Євангеліє, книжки і багато інших релігійних експонатів.

У день відкриття виставки пані з пластового куреня „Буриверхи" влаштували скромне прийняття.

Виставку відвідало приблизно 700 осіб, у тому багато студентів.

21-го квітня ц.р. в Гелленен Центрі відбувся науковий симпозіюм, присвячений Тисячоліттю. Симпозіюм відкрив д-р Ярема Раковський, який з'ясував проблеми і завдання, які стоять перед нами в зв'язку з інтенсивною та щедро фінансованою урядом СССР пропаґандою, яку веде Російська Православна Церква з ціллю присвоїти собі Тисячоліття Хрищення Київської Руси.

Проф. Ю. Кульчицький виголосив доповідь на тему „Впливи Києва на російське, східнє та західнє християнство". Він говорив про те, як ширилося християнство в Київській Русі перед і після 988 року та як воно впливало на розвиток християнства та релігійної культури сусідніх народів.

Д-р Христина Раковська говорила на тему „Княгиня Ольга та розвиток Київської Держави". У своїй доповіді вона накреслила величний образ княгині Ольги, розумної і здібної володарки Київської Руси. Її адміністративні й податкові реформи, розвиток торговельних і дипломатичних зв'язків причинилися до росту сили і значення Київської Держави. Її праця і заслуги для поширення християнства в Київській Русі були дуже великі, за що Церква визнала її святою.

Про походження княгині Ольги не має певних даних, лише здогади і легенди. Доповідачка переконливо умотивувала здогад, що кн. Ольга походила з города Пліски, столиці Болгарії, з родини царя Симеона. Вона була охрищена по нарожденню і була християнкою, коли стала жінкою князя Ігоря.

Д-р Ярема Раковський виголосив доповідь на тему: „Ґласность та релігія, перспективи і дійсність". Він говорив про знищення українських Церков, Православної і Католицької; про їх стан нині та про можливості у майбутньому. Беручи до уваги національний характер тих Церков, тяжко припустити, що Москва і Російська Православна Церква погодяться на їх відновлення і леґалізацію.

Вже від січня ц.р. в системі публічної бібліотеки району Каялоґа, який має 30 відділів, діє мала пересувна виставка, присвячена Тисячоліттю. Цю виставку скомплектувала і нею займається Надя Дейчаківська, яка очолює Пресово-Інформаційну комісію Громадського комітету Тисячоліття. В центрі виставки великий образ Ю. Козака „Хрещення України". Довкола нього розміщені 34 різні експонати.

В університетській бібліотеці в м. Акроні, в музеї цього міста й в католицькій катедрі св. Івана в Клівленді є виставки 12 відповідно оправлених образів Андрусіва з календаря присвяченого Тисячоліттю. Подібні виставки будуть ще і в інших місцях.

Закуплено 20 реклямових таблиць (т. зв. билбордс), які є вже розміщені у різних містах Огайо. Закуплено 200 таблиць-реклям на автобуси (30"x144") на травень і червень. Виготовлено 5,000 наліпок на авта.

29-го травня ц.р. в рамках загальнокрайових святкувань відбулися Богослужения у церквах, похід-процесія та великий концерт з участю хорів „Прометей", „Діброва" й „Батурин" з Торонто, Канада. Відбулася також маніфестація в центрі Клівленду 10-го червня ц.р., яку влаштували молодечі організації. 17-го липня ц.р. буде відкрита виставка „Втрачена архітектура Києва" у т. зв. Бек центрі мистецтва у Клівленді (Лейквуд). Виставка триватиме до половини серпня.

Адам Вовк

Курси українознавства в Оттаві

Офіційне закінчення курсів українознавства в Оттаві відбулося 28-го травня ц.р.

Десять учнів успішно закінчили програму і писали матуральні іспити з літератури, мови, історії та географії. За це вони здобули кредити 13-ої кляси за українську мову. Цей кредит, як і попередні з 12-ої і 11-ої кляс є апробовані Міністерством Освіти і зараховуються до кредитів, потрібних для закінчення середньої школи у провінції Онтаріо.

Матуру здали Венеса Божилів, Юля Боровська, Ліда Боцюрків, Мотря Цмоць, Христя Гудз, Леся Ґренджер, Борислав Кіт, Зоряна Кіт, Оксана Осадчук і Оленка Пясецька. Деректором і учителькою курсів українознавства була Марта Винницька і учителька Ксеня Пясецька.

Матуральне офіційне закінчення відбулося о год. 10-ій ранку, після Служби Божої, в залі українського католицького собору, до якого належать дев'ять студентів. Одна студентка належить до українського православного собору, де в той час усі молилися за здоров'я і успіхи Юлі, а також співали многоліття.

На залі директор курсів українознавства Марта Винницька привітала присутніх і пояснила досягнення цієї молоді та представила Андрія Глуховецького, голову бюра КУК в Оттаві. Андрій мав надзвичайно гарну промову, написану на підставі досліджень. Йому належиться признання, він починається щораз ліпше і молодь та старші мають велику пошану до нього за його здібності. Відтак слово до молоді мала учителька курсів Ксеня Пясецька. Слідував привіт від української православної громади, а також вручення дарунку Юлі Боровській, яке виконала Галина Михальчук, учителька „Рідної Школи" при православній парафії.

Настав час роздавати свідоцтва, знімки табля і значки ювілейного року. Це зробили учительки Марта Винницька, Оксана Пясецька і Андрій Глуховецький. Подяку учителям і батькам від студентів зложила Оксана Осадчук і Борислав Кіт, а Зоряна Кіт вручила учителькам дарунки.

На закінчення директор курсів українознавства Марта Винницька прощала студентів, а відтак усі поїхали на спільну перекуску.

Це вперше в Оттаві, що молодь курсів українознавства дістала кредити за українську мову, апробовані Міністерством Освіти. Признання належиться Марті Винницькій, яка ставиться серйозно до свого обов'язку і старається допомогти молоді якнайбільше. Подяка і родичам, які не байдужі до продовження навчання української мови.

Галина Михальчук

Табльо абітурієнтів курсів українознавства в Оттаві.

У Трою...

(Закінчення зі стор. 1)

ністратор міської управи Трою, Ст. Дворський, що так радо погодився назвати площу ім. Шевченка й побудувати на ній пам'ятник привітав усіх з цією великою подією і побажав усього найкращого українцям у Трою. Христина Колодій-Чеслі закінчила програму, голова Громадського Комітету, Василь Боднар, запросив усіх на бенкет. Понад 400 осіб заповнило площу.

В італійському ресторані почався святочний бенкет у год. 2:20. Відкрила його в англійській мові Х. Колодій-Чеслі, в українській мгр В. Літинський. У дверях привітали почесних гостей, Раїсу й Миколу Руденків, хлібом і сіллю та китицею квітів Михайло Савків, мол. і Марійка Літинська. О. мітрат В. Андрушків провів молитву, хор проспівав „Боже Великий". Ансамбль бандуристів „Гомін Степів" проспівав „Заповіт" і в'язанку пісень до слів Т. Шевченка. Під час обіду Х. Колодій-Чеслі представила гостей при почесному столі. Відтак о. В. Пашко промовив в англійській мові. Він подякував Міській Управі Трою за площу ім. Т. Шевченка та за дозвіл побудувати на ній пам'ятник, бо це символ свободи. Нашим духовим батьком був і є Тарас, і ми завжди згадуємо його, тим більше у цей найбільший наш Ювілей — 1000-ліття Християнства в Україні. Марійка Бойчук продеклямувала „Послання" Т. Шевченка, як завжди на високому мистецькому рівні.

Мгр В. Літинський представив Миколу Руденка, що виголосив доповідь про Т. Шевченка, повну глибоких думок також і на сучасні теми. Він з'ясував божественний подвиг Шевченка, що став живими устами цілого українського народу, його голосом і душею. В його творах промовляв цілий народ таким могутнім словом, як Дніпро. В поемі „Катерина" розкрита доля не лише сільської дівчини, але доля цілої України, що повірила москалеві, а він її так жорстоко скривдив. Дальше з'ясував долю поета Василя Стуса, його життя, його поезію, його смерть у тюрмі, які переконують нас що скорботна Тарасова Муза має надійних спадкоємців. Шевченко написав поему „Кавказ", вона сьогодні стосується і до Афганістану Дальше з'ясував несамовиту русифікацію українських міст і сіл, але Шевченкові сліди видні в творах дисидентів. Це безстрашні спадкоємці Тараса. Вільне слово і правда сильніші від атомової зброї. "Наша нація нині народжує у своїх глибинах справжніх велетнів духу", — заявив Руденко.

Це нове явище: прихід мужньої, шевченківського гарту інтеліґенції. Всі українські політв'язні переживають дивне оновлення відносин з Шевченком, як тільки потрапляють до в'язниці. Це почуття братньої спільноти висловив Руденко у поемі „Сідай, Тарасе". У донській в'язниці він написав таке:

„Мов 'Отченаш',
повторюю для себе
Твої рядки, що вийшли із-за
грат.
Раніше Ти до мене сходив
з неба,
А нині завітав неначе брат.

Лиха нам доля випала,
Тарасе:
За слово — тіло вмурували
в мур.
То ж хай слова живуть не
для окраси —
Нехай живуть, мов колос
після бур!"

Мгр Ігор Зварич добре перекладав на англійську мову промову М. Руденка. Присутні нагородили М. Руденка довготривалими оплесками і стоючою овацією

Мгр В. Літинський передав привіти від Владики Антонія, УАПЦ, Владики Василя, УКЦ, Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, Централі УККА, Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської Округи, й ін. Голова В. Боднар подякував усім членам Громадського Комітету, священикам, Руденкам, асамблеві „Гомін Степів", С. Дворському, В. Леґі, М. Бойчук, Т. Мандзій, всім, що причинилися працею і пожертвами до побудови цього пам'ятника. Надя Боднар продеклямувала поему Шевченка „Чи ми ще зійдемося знову" в англійській мові.

Піснею „Боже благослови Америку" закінчено бенкет при участи 270 осіб. Були гості з далеких сторін, зокрема Канади й Польщі. Це був назабутній день.

ПОМИЛКА В ЦІНІ КНИЖКИ

Книжка Петра Кардаша п.з. „Ukraine and Ukrainians", про яку написав Роман Голіят у статті п.з. „Англомовний альбом про Україну" („Свобода", ч. 121, 28-го червня ц.р.), коштує 40 дол. — Ред.

Привітання, резолюції...

(Закінчення зі стор. 1)

РЕКОМЕНДАЦІЇ СПОРТОВОЇ КОМІСІЇ

Спортова Комісія Головного Уряду УНС рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові, як частину братської діяльности, наступне:

1. Виготовити загальну крайову спортову програму, як також програму для поодиноких округ та включити до неї вже існуючі в громадах програми, як також і ті, що відбуваються на Союзівці.

2. Влаштовувати на Союзівці під час кінця тижня, на який припадає „День Пам'яті" кругольні змагання.

3. Призначити на потреби, пов'язані зі спортом на 1988/89 роки, бюджет у сумі $15,000. Головний Екзекутивний Комітет повинен дати звіт з видатків на ту ціль на нарадах Головного Уряду в 1989 році.

4. Подбати, щоб усі Відділи УНСоюзу активно і пожвавлено підтримали треті гольфові змагання, що відбудуться в днях 15-го і 16-го липня 1988 року в Дітройті, Миш.

5. Спортова Комісія висловлює похвалу організаторам Вільної Олімпіяди та Здвигу Молоді, а при тому дає признання УНСоюзові за моральну і матеріяльну підтримку тих починів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЖІНОЧОЇ КОМІСІЇ

Жіноча Комісія Головного Уряду УНСоюзу рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові наступне:

1. Поробити заходи, щоб Окружні Комітети УНСоюзу запрошували доповідачів на серію доповідей, які зацікавлять та притягнуть слухачів. Комісія рекомендує наступні теми для згаданих доповідей:
   - а) Розвід та його удар для родини;
   - б) Як поступати з наркотиками;
   - в) Знущання батьків над дітьми, як також знущання в подружньому житті;
   - г) Проблеми самітнього батька чи матері, — їхні родинні потреби, фінансова господарка;
   - ґ) Потреба зладження тестаменту (завіщання);
   - **д) АІДС та його імпакт.**

2. Заохочувати членів Відділів відвідувати хворих у шпиталях, у старечих домах та висилати їм з різних нагод картки.

3. Постійно пригадувати жінкам, щоб дбали про своїх дітей, внуків і усіх членів родини, забезпечуючи їх в УНСоюзі та використовували матеріяли УНС, стипендії і дитячі табори на Союзівці.

4. Давати стипендії для потребуючих дітей у віці 7-11 років на їхнє перебування на літніх таборах Союзівки.

РЕЗОЛЮЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ

1. З нагоди 95-річчя союзового органу „Свободи", 55-річчя „Українського Тижневика" та 55-річчя дитячого журналу „Веселка", пропонуємо, щоб редактори згаданих видань поміщували заклики до читачів, щоб ті, які ще не є членами УНСоюзу, стали ними разом із їхніми родинами. Така акція допоможе приєднати нових членів.

2. Організаційна Комісія пропонує Екзекутиві, щоб вона, приймаючи на працю професійних продавців забезпечення, приймала їх на пробний час від 3-ох до 6-ти місяців.

3. Устійнити для професійних продавців забезпечення точні вимоги відносно числа приєднаних членів та родів кляс їхнього забезпечення.

4. Продовжувати традиційні конференції голів Окружних Комітетів.

5. Повести акцію, щоб у ювілейному році видань УНСоюзу закладати з тієї нагоди нові Відділи УНСоюзу.

6. Продовжувати уділювання грошових нагород ґрадуантам шкіл українознавства в Америці і в Канаді.

7. Головний Екзекутивний Комітет повинен приготовити, згідно з ухвалою 31-ої Конвенції УНС, проєкт статутового оформлення Окружних Комітетів УНС.

8. Продовжувати появу „Трибуни УНСоюзу" та **поміщувати там звідомлення з праці Округи та Відділів** УНС.

9. Організаційна Комісія пропонує Головному Екзекутивному Комітетові покликати окремий комітет, який зібрав би матеріяли для написання наукової праці з нагоди 100-ліття УНСоюзу. Для цього заанґажувати, шляхом конкурсу, науковця за відповідну винагороду.

10. З огляду на підвишку поштових оплат, підвищити винагороду секретарям на піввідсотка за збирання членських вкладок за грамоти, видані до 31-го серпня 1987 року та за полагоджування союзових справ, пов'язаних із згаданими грамотами.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ СЕНЬЙОРІВ

Комісія Сеньйорів УНС пропонує Головному Екзекутивному Комітетові продовжувати старання, щоб розглянути всі можливості для побудови на закупленій від Наукового Товариства ім. Шевченка землі приміщень для сеньйорів УНСоюзу.

Вислід Восьмого Бібліографічного Конкурсу УНІГУ

Комісія Восьмого Бібліографічного Конкурсу при Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету, — конкурсу, що його фундаторами стали бл.п. Володимира та д-р Микола Ценки з Філядельфії — подає до загального відома, що:

до визначеного терміну 1-го березня 1988 року надійшла на конкурс тільки одна праця і вона стала предметом критичного розгляду комісії.

Комісія одноголосно вирішила признати цьогорічну нагороду Ценків в сумі 800 долярів:

Богданові Ясінському, працівникові відділу мікрофільмування Конгресової Бібліотеки у Вашінгтоні, за його працю п.з. Покажчик змісту „Літературно-Наукового Вістника", томів I-CIX (1898-1932). Покажчик авторський і рецензій.

Праця Ясінського охоплює повний період існування „Літературно-Наукового Вістника" і є першим того рода покажчиком для цього важливого в історії української культури видання. Основна частина праці — це бібліографічний покажчик матеріялів „Літературно-Наукового Вістника", упорядкованих під автором. Всіх записів є 9218. Крім того, праця має ще вступну статтю та додатковий покажчик рецензій (окремо для української, окремо для латинської абетки), де рецензії упорядковані під автором рецензованого твору.

Комісія бажає підкреслити великий вклад праці упорядника, що дав у висліді дуже потрібний дослідникам і великої практичної вартости покажчик. В той же час, Комісія висловлює жаль, що відсутність предметного покажчика змісту та методологічної вступної статті не дала змоги признати авторові повну однотисячну нагороду.

Комісія Бібліографічного Конкурсу УНІГУ:

Марта Тарнавська
Пенсильванійський університет–голова

Осип Данко
Єйлський університет

Едвард Касинець,
Нюйоркська публічна бібліотека

70-ліття УПЦеркви св. Вознесіння у Мейплвуді

Українська Православна Церква св. Вознесіння у Мейплвуді, Н. Дж. відзначила 70-ліття свого існування у неділю, 22-го травня ц.р., урочистою Архиєрейською Службою Божою та святковим храмовим обідом з участю Архиєпископа Константина, навколишнього духовенства та гостей і парафіян.

Заснована 1918 р. у Нюарку, переважно з Галичини і Волині, парафія св. Вознесіння стала однією з перших православних парафій в Америці та дала початок Українській Православній Церкві в ЗСА. Протягом двох років вона була теж і першою українською православною катедрою в Америці, коли 1924 року з України прибув архиєпископ Іоан Теодорович та відбув тут перший собор УПЦ в Америці.

За 70 років існування парафія пережила різні фази життя як піднесення і росту, так і різних трудноців. Від численної групи засновників церкви на Мортон вулиці, а потім значно зменшеної громади (через повернення багатьох людей до Галичини) на вулиці Корт, у 1937 р. парафія збудувала гарну церкву на 19-ій вулиці і мала сильну громаду. В кінці 1940-их і на початку 1950-их років влилися до неї і православні втікачі з повоєнної Европи. Це чисельно збільшило парафію, влило в неї „нову кров" та рівночасно принесло й нові проблеми, що спричинило відхід частини парафіян і заснування нової парафії Св. Тройці. Але парафія невтомно продовжувала свою працю, успішно затримуючи при церкві тут народжене перше й друге покоління. Парафія мала особливу ласку в Бога, бо багато з основоположників-піонерів активно працювали в церкві до поважного віку — 80-90 років. З огляду на занепад дільниці, в кінці 1970 р. продано церкву на 19-ій вулиці, а вже 1974 року здвигнено гарний храм у Мейплвуді, який урочисто посвячено 1975 року. Від того часу, зокрема під проводом молодого, енергійного й таланoвитого настоятеля о. Івана Наконечного, парафія значно зміцніла, виросла в духовному, національному і громадському аспекті та стала однією з кращих і активніших православних парафій.

Цьогорічне святкування підготовив окремий, очолений Раїсою Дідов, комітет при співпраці парафіяльної управи. Напередодні свята, в суботу ввечері, відправлено Вечірню та Панахиду за всіх спочилих настоятелів, засновників і парафіян церкви св. Вознесіння. Участь взяли Архиєпископ Константин, о. Сергій Непріль, о. Іван Наконечний і теперішній настоятель парафії о. Євген Богуславський.

У неділю ранком о год. 9:30 діти недільної школи з учителями, вівтарні хлопці, семінаристи та члени зустріли з хоругвами біля парафіяльного дому Владику Константина і, встеляючи стежку квітами, супроводили його до церкви, де на сходах привітала та вручила китицю квітів учениця недільної школи Наталка Дубас. При вході до церкви голова парафіяльної управи Всеволод Луцкевич зустрів Владику традиційним хлібом-сіллю, а настоятель о. Євген Богуславський — хрестом і свяченою водою. Після церемонії облачення почалася Служба Божа, яку очолив Архиєпископ Константин з Чикаго. Співслужили о. Євген Богуславський — настоятель, о. Іван Наконечний — колишній настоятель, о. Сергій Непріль і протодиякон Володимир Поліщук. Прислуговували семінаристи Іван Фатенко, Павло Ягниш і Тимофій Томсон зі семінарії св. Софії у Бавнд Бруку та група вівтарних хлопців. Співав парафіяльний хор під орудою Леоніда Харченка. Проповіді двома мовами виголосив Архиєпископ Константин. Нав'язуючи до початків християнства, Тисячоліття Хрищення України і 70-ліття парафії, Владика з притаманним йому красномовством і експресією зробив сильне враження на присутніх. Під час Служби семеро дітей вперше приступили до Св. Тайни Сповіді і Причастя.

Святковий обід відбувся у гарній залі ресторану „Тавн енд Кемпус" у Вест Орандж при участі понад 135 парафіян і гостей. Відкрив прийняття голова парафії Всеволод Луцкевич, молитву прочитав настоятель о. Євген Богуславський, а Владика Константин поблагословив трапезу. Програмою проводив Іван Головко, представляючи гостей та заповідаючи промовців. За почесним столом сиділи: Архиєпископ Константин, настоятель о. Євген Богуславський з паніматкою Надією, о. Іван Наконечний; оо. Сергій Непріль, Петро Готрович і Тарас Чубенко з паніматками; протодиякон Володимир Поліщук, посадник Мейплвуду Роберт Ґресмер з дружиною, п-во Луцкевичі, паніматки Ольга Буката і Афія Головко та Іван Головко. Головну промову виголосив Владика Константин, в якій підкреслив вагу перебування живого Христа у нас і з нами та потребу поглиблення нашої віри, збереження і передання її наступним поколінням. Отець Є. Богуславський у своєму слові згадав прицерковні організації, які вже „традиційно" зложили свої щедрі пожертви на Церкву, а голова Луцкевич подякував усім за дари й співпрацю. Тепло привітав присутніх посадник Мейплвуду Ґресмер, й відзначивши позитивну ролю Церкви та української громади у цьому місті. Отець Наконечний, довголітній попередній настоятель, у привіті від своєї родини та теперішньої парафії собору св. Володимира в Пармі, Огайо, коротко нагадав історію церкви св. Вознесіння та її піонерів-засновників, яких сьогодні на залі, на жаль, вже не було... Пригадав, як відзначав з нами 55, 60 і 65-ліття посвячення нової церкви та спалення боргу за неї, як і багато інших парафіяльних подій, побажав дальшого росту і взаємної любови.

З привітами ще виступили о. Тарас Чубенко, настоятель УПЦеркви св. Димитрія в Картереті; Константин Степовий від Державного Центру УНР, Олексій Данчук від Відділу УККА Нюарку-Ірвінгтону й околиці, Стефанія Дуткевич від Української Православної Ліги та Відділу в Кліфтоні.

Подякувавши всім за участь, привіти, пожертви, підготову й проведення програми, Іван Головко закінчив свято. Отець Непріль прочитав кінцеву молитву, а Владика Константин вділив усім присутнім архипастирське благословення.

Бенкет, хоч і не дуже „велелюдний", пройшов у приємній, теплій і родинній атмосфері. Всім організаторам свята належиться признання і подяка за вдалу імпрезу.

Людмила Почтар

Згадка про М. Ржепецьку

(У першу річницю її смерти)

Звичайно коли хтось покидає нас навіки, тоді ту особу пригадуємо собі з молодих років. І так наче бачу поставну, струнку Марійку Боднарівну, доньку нашого гімназійного вчителя математики, старшу на дві кляси шкільну товаришку, мешканку тієї самої дільниці Тернополя, як елеґантно вдягнена із серйозним виглядом обличчя крокує до цієї самої середньої школи, що і я. Відчуваючи в той час завелику дистанцію, моє відношення до Марійки виявлялось виключно чемним поклоном. Час минав, Марія почала студії філософії, а я подався в театральні мандри. Коли з театром був я в Чорткові,

Св. п. М. Ржепецька

на наших виставах зустрічав я давно бачену тернопільчанку мґр Марію Боднарівну, що вчителювала в місцевій гімназії „Рідної Школи".

Після Другої світової війни зустрів її в Ді Пі-таборі в Міттенвальді, знов в театрі. Інколи зустрічаючись було приємно згадувати Тернопіль, нашу дільницю Заруддя, шкільних товаришів, товаришок, наших учителів, словом, минулі роки. Любила слухати розповіді про барвисті епізоди театральних мандрів. Реальна ситуація у світі все таки не відводила нас від віри в те, що ми ще повернемося у рідні сторони і далі працюватимемо для свого народу.

Згодом Марія виїхала враз з Бучацькими (її молодша сестра замужем Бучацька) до Австралії. Одружившись з д-ром Борисом Ржепецьким у 1954 році, переїхала з чоловіком до ЗСА і замешкала в Ню Йорку.

Іноді приїздила до Філядельфії, де мешкає її сестра Оленка Шиприкевич. Сл. п. Марія Ржепецька була інакшою з вигляду, інакшою у товариському контакті, її серйозність проявлялася хіба тоді, коли говорилося на якусь цікаву тему, поза тим вона була погідної вдачі, дуже милою, незвичайної особистої культури особою. Не дивно, що вона втішалася великою пошаною, працюючи на суспільно-громадській ниві. Працювала на кількох постах Окружної і Головної Управ Союзу Українок у Ню Йорку, та, мабуть, її найбільш улюбленою працею була ділянка народнього мистецтва, що завела її до Українського Музею, в якому була і його меценатом.

У своєму 64-му Відділі займалася влаштуванням мистецьких виставок. Учила вишивкарства та мистецьких ручних робіт. Її палкий патріотизм проявлявся в її значимих ділах.

Хай же весняний легіт із золотого Поділля принесе на її могилу аромат квіття тернопільської каштанової алеї, що вона повз неї деньденно проходила, поки не виїхала на студії в глибокій вірі, що ними принесе користь своєму народові, що і сповнилося.

Яр. Климовський

УМІ вшанував С. Нагірну

Хто з українців Ню Йорку, Ню Джерзі, а то й дальших стейтів не знає маленької гарної пані, все діловито зайнятої чи то концертами УМІ, чи імпрезами Літературно-Мистецького Клюбу, що від років є душею і підтримкою нюйоркського відділу Українського Музичного Інституту.

Видно, громадська праця, якій вона всеціло віддана, тримає маленьку паню в повному здоров'ї, її молодечий вигляд, швиденький хід не показує, що цій прецінній людині вже скоро буде 90 років.

Тому Відділ УМІ в Ню Йорку влаштував 21-го березня в залі ОМУА вечір, щоб виявити С. Нагірній свою вдячність, пошану, любов і прив'язання за величезну працю, яку вона вкладає вже роками для добра української молоді, що студіює музику в УМІ.

Вечір відкрив директор нюйоркського відділу скрипаль Рафаїл Венке, привітав ювілятку від учительського збору, учнів і батьків та передав ведення програми голові Батьківського комітету Оксані Луцькій.

Зі слова О. Луцької ми довідалися про дуже багатий і цікавий життєвий шлях С. Нагірної, яка ще маленькою дівчинкою любила співати, і як її мрія сповнилася, бо вона закінчила Празьку консерваторію в клясі сольоспіву і виступала як співачка на численних концертах в Празі з такими нашими світочами як Василь Барвінський і Нестор Нижанківський. Вона часто виконувала твори українських композиторів вперше.

С. Нагірна виявляє також велике зацікавлення літературою і історією українського і всесвітнього мистецтва, тому вона студіювала в Празі теж у Високому Педагогічному Інституті ім. Драгоманова, який закінчила 1929 року. Викладала вона українську мову і літературу в Модржанах, а за часів Карпатської України вчителювала разом з чоловіком у гімназії в Рахові. Писала статті до газет і журналів на різні актуальні теми, а більша її праця під заголовком „Музика в творах Ольги Кобилянської" вийшла згодом окремо друком. Написала цілий цикль новель на музичні теми, з яких „Ададжіо" було видруковане, а решта затратилась під час евакуації Праги. Переклад „Пригоди хороброго голуба" індійського письменника Мукерджі вийшов друком двічі.

Через реґенсбурзький табір, де теж всеціло включилась в громадську працю, еміґрувала разом з чоловіком і донею у 1948 році до Америки. Тут початки були дуже важкі, а несподівана смерть чоловіка пригнічувала нестерпно. Тоді вона нав'язала листування з громадськими діячками, з якими зналась ще з Праги, і це дало їй багато душевного вдоволення. Включилася в громадську працю в Ню Йорку, є членом управи Літературно-Мистецького Клюбу, була 10 років головою Батьківського комітету УМІ, а тепер — його невтомним скарбником, крім того, вона є референтом членів-прихильників ОПЛДМ.

До громадської праці горнеться і єдина доня ювілятки Оксана Кузишин, яка разом із чоловіком і трьома дітьми працюють у Пласті. Власне своїм внукам віддала С. Нагірна всю себе, виховала їх на свідомих українців, вщепила любов до музики, з яких найстарший Олесь є абсольвентом УМІ, музикологом.

Наступним промовцем була президент УМІ Дарія Гординська-Каранович. Вона підкреслила високу особисту культуру С. Нагірної, для якої духовні вартості є ціллю життя, а її професійний досвід як співачки дає можливість допомогти співакам фаховою порадою або об'єктивною критикою. Для УМІ С. Нагірна — неоцінена підпора.

Згодом Т. Богданська в коротенькому слові розповіла, з яким ентузіязмом їхали всі учителі з Нюарку на цей вечір, і з якою щирою любов'ю вітають її з 90-літтям та бажають сміло, в повному здоров'ї прямувати до сотки! Наспіли привіти від 64-го Відділу СУА, а Степан Крижанівський вітав особисто від Літературно-Мистецького Клюбу. Після привітів і відспівання ювілятці „Многая літа!" відбувся дуже настроєвий концерт.

Д-р Марта Мачай з питомим їй відчуттям заграла „Поему" Жука і „Інтермецо" Нижанківського, Марія Волянська при акомпаньяменті Соні Шереґ ніжно заспівала „Тайну" Людкевича на слова О. Олеся. На закінчення внук Олесь Кузишин у власному супроводі милозвучно проспівав своїй бабуні „Сині гори" Кос-Анатольського, видно одідичив гарний голос по бабуні.

Обдарована численними подарунками і китицями квітів ювілятка почувалась дуже зворушеною. Зі сльозами в очах подякувала всім і цікаво розповіла кілька фрагментів зі свого життя: про батька, який вчив ще маленькі свої доні співати, і як вони в дитинстві співали на три голоси. Як дбали батьки, щоб вона одержала музичну освіту, та яке цікаве було її життя у Празі, численні зустрічі і виступи з нашими композиторами, коли її частим акомпаньятором був Нестор Нижанківський. Так музика була супутницею її життя, а може краще сказати, частиною її єства.

За гарним прийняттям ще довго гуторили гості з ювілятко, співали їй „Многая літа", раділи, що могли виявити їй свою любов, вдячність, і прив'язання за таку цінну її працю для Українського Музичного Інституту і української громади взагалі.

Таїса Богданська

ДРУЖИНА КОЛИШНЬОГО президента ЗСА Джона Кеннеді, Джеклін Кеннеді Онассіс стала вперше бабунею. Сталася ця подія в суботу, 25-го червня, як в її дочки Керолайн Кеннеді Шльоссберґ народилася дочка, яку названо Роз Кеннеді Шльоссберґ. Речниця нюйоркської лікарні Корнелл Медікал Центру Ненсі Тукерман заявила кореспондентам, що мати і дочка почуваються добре.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МАРІЯ ІЛЕК, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н. Дж., померла 28-го лютого 1988 року на 76-му році життя. Нар. 21-го жовтня 1912 року в Ню Джерзі. Членом УНС стала 1943 року. Залишила у смутку сестер Анну Сасала і Ольгу Ловлі та брата Івана. Похорон відбувся 1-го березня 1988 року на українському цвинтарі в Говплювн, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Меланя Лоренс, секр.

МАРІЯ МАХ, член УНС Відд. 243-го ім. св. Михайла в Чикаго, Ілл., померла 4-го травня 1988 року на 90-му році життя. Нар. 1886 року в Польщі. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку племінницю Емілію МкҐю. Похорон відбувся 5-го травня 1988 року на цвинтарі ЮТ Медікал Скул в Ґалвестоні, Техас.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ГЕЛЕН ВАСИЛЬОВСЬКА, член УНС Відд. 44-го в Нортгемптоні, Па., померла 27-го квітня 1988 року на 74-му році життя. Нар. 7-го січня 1915 року в Нортгемптоні, Па. Членом УНС стала 1939 року. Залишила у смутку дочку Мері Енн Рейнор з мужем Віллардом і двоє внуків Андрею і Карла. Похорон відбувся 2-го травня 1988 року на Українському Православному цвинтарі в Нортгемптоні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Мартин Шишка, секр.